

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 193.

V Ljubljani, v četrtek 24. avgusta 1888.

Letnik XVI.

Narodna borba lužičkih Srbov.

Označili smo v št. 187. lista našega nedostojni boj Nemcev proti poznajskim Poljakom in nakane Bismarckove, kako ugonobiti to slovansko pleme; danes podajamo čitateljem našim v nastopnem članku, kake so razmere bratov naših v Gorenji in Dolenji Lužici na Pruskem in Saskem, koji ste svoje dni spadali k češkemu kraljestvu, a dandanašnje izdani na milost in nemilost pod prusko in sasko vlado najljutejši germanizaciji. Umeje se, da mnogo trpé in da je narodnost lužičko-srbska izgubila mnogo tál. Minole dni pojavila se je v nemških listih radostna vest, da Srbov lužičkih spleh več ni, da je ta narod popolnoma izumrl do jednega pokolenstva, in ko se še to ugonobi, potem ne boče po njem ni duha, ni sluha več. A takó daleč ni še prišlo, in je baš nasprotno istina: delo ponemčevanja se je — ustavilo. Najboljši in vestnejši poznavalec narodnih razmer lužičkih Srbov, g. dr. A. Muka, spisal je statistiko in narodopis Srbov v Lužici.

O Dolenji Lužici navajamo tu: Razdelivši si dr. Muka Dolenjo Lužico na okolico mest Komorov, Drjevk, Vjetošov, Lubujov, Trupeca, Pičuja, Gubina, Grodka in Hotjebuza, opisuje v teh posamične farne pokrajine po vrsti; vseh je 53.

Pri vsaki pokrajini navaja, katero mesto in vasi v njo spadajo in kje stojé cerkve. Potem sledi seznam duhovnikov farne cerkve, celó do šestnajstega stoletja nazaj. Na to pride na vrsto popis šol in učiteljev, večinoma od konca prejšnjega stoletja. Posamične vasi so pa tako opisane, da pisatelj pové, koliko imajo stanovnikov, koliko je hiš, koliko se jih pečá z obrtnijo, koliko je poljá, koliko je pa gruntarjev. Tudi je zaznamovano, kje so tovarne in kake narodnosti ljud dela v njih. Gledé narodnosti je tudi omenjeno, kje in kolikrat se pridiguje srbski, kje se je prestalo in zakaj in v kakem jeziku se poje v cerkvi. Pri šolah navaja se narodnost učiteljev, umejo li srbski, število srbskih in nemških otrok, ali se poučuje samo nemški ali s pomočjo srbsčine. Pri mladini je v občé zapisano, v kakem

jeziku govori med seboj v šoli, kako pri igráh in kako doma s stariši. Konečno ne pozabi pisatelj tudi na to, kako se stanovniki te ali one vasi zabavajo, čitajo li časopise, katere in koliko, in če nosijo še dandanašnji stari slovanski kroj.

Slovani vidijo v teh podatkih žalostni obraz stoletnega potujčevanja v cerkvi in šoli. V dokaz bodi tu opis okraja chozskega v pokrajini Pičuja: „To selo tvori jedina na ravnini ležeča velika vas Ochoza (nemški: Drachhausen) s 1138 prebivalci; k nji pa spada bližnja Nova Ochoza (nemški: Colonie Drachhausen). Ochoza je baš tako premožna vas kot v Gorenjih Lužicah Vochozy. Posestvo, koje se je ondi leta 1825 prodajalo, kupili so modri kmetje vkup in je potem razdelili. V Ochozi je nad 200 posestev, samo rodne njive in polja in le malo kajzarjev. Med temi 1138 prebivalci je blizu 100 Nemcev ali takih, koji se priglašajo za Nemce, toda skoro vsi govore ali umejo srbski. Deca nemških starišev pa govore in čitajo vse srbski baš takó pravilno kot nemški; v ohozski šoli se namreč kakor po drugih vaséh picanjskega okoliša učí nemščina s pomočjo srbsčine, verouk poučuje se srbski in ob sobotah čita prvi razred srbsko sveto pismo.

V šolo, koja ima dva srbska učitelja, hodi 240 otrok. Cerkev je jako stara in lesena s „zvonico“ namestu zvonika, koji je že jednoč pogorel. Zato je pa župnijska hiša lepa in zidana in znova postavljena leta 1855. Župnik (do leta 1882 Latk, rojen iz Dešenka) pridiguje jedno nedeljo samo srbski, drugo pa nemški in srbski; ako ne pridejo Nemci, odpade i to drugo nedeljo nemška služba božja, kar se pa ne pripeti redko. Tudi takrat ni nemške službe božje, kedar je srbska izpoved ali pa izpraševanje. Poje se pri srbskih službah božjih srbski. K nemškim prišlo je malokedaj več nego 50 ljudi, ko nasprotno po župnikovi trditvi k srbskim pride več nego 500 oseb. Čudna naredba vlada še tu namreč, da se otroci k izpovedi in k sv. obhajilu pripravljajo samo v nemškem jeziku in v šoli učé se katekizma in sv. pisma i v srbsčini. Župnik mi je to pojasnil, da je on to uredbo prevzel in vse tudi pustil.

Žalostne so razmere na pr. v vasi Sedlisku pri mestu Komorovu.

Zanimljiva so poročila Mukova o običajih, povestih in osebito o starodavni obleki srbski. Takó je na pr. okolu mesta Pičuja (nemški Peitz) v Dolenji Lužici žalostna obleka — bela, in po pogrebih so pojedine po umrlih z določenimi jedili. V Rogovi (okr. gubinski) nosijo žene v postu in ko žalujejo zeleno-črno pisana krila.

Dolenjih Srbov je pisatelj Muka naštel 75.910. Po vaséh jih stanuje 65.612 proti 20.924 Nemcem, toda po mestih imajo manjšino; tu jih je 6798, a Nemcev 48.253. Vkupe vendar z 72½ tisoča presegajo 61.177 Nemcev. Prištejemo li tem Srbom 1000 Dolenjih Lužičanov po sosednih krajih, 1000 v Berlinu, 1000 v vojski, 500 v Teksasu in v Avstraliji, imamo vkupno število 75.910.

Drugi oddelek Mukatovega spisa pečá se z Gorenjo Lužico in to v prvi vrsti o pruski. Statistični pregled stoji takoj v začetku, in sicer narodnostni, potem statistika gledé veroizpovedanja, seveda z ozirom na narodnost, in tretjič narodnogospodarska. V tej čitamo število in izkaz gruntarjev, polgruntarjev, kajzarjev, kočarjev itd. Po razpregledih sledi potem natančen opis vseh naselbin in krajev, kjer stanujejo Lužičani, koji so imovitejši in kako se imenujejo, kar je karakteristično za posamične kraje.

Istotako sledi oddelek Gorenjih Lužic na Saskem, a je obširnejši. Gorenje-lužičanskih Srbov je po Mukovem spisu 100.059, dolenjih 75.910, vseh Lužičanov torej vkupe 175.969; k tem pa pride še 9856 ponemčenih Srbov ali Nemcev, koji umejo srbski. V občé se število Srbov ne krči, temveč narašča osobito v poslednjih letih.

V dodatkih opisuje Muka lužičansko-srbske naselbine v Avstraliji in Ameriki (Teksasu). Tu moramo ironično reči, da najsvobodnejša in najboljša šola obeh Lužic je — v Ameriki! V tej svobodni deželi, kjer imajo črnuhi in indijanci od vlade ne samo mnogo srednjih, nego i visokih šol, in to v Teksasu, v okraji Bastrop nahaja se lužičanska na-

LISTEK.

Globus ga je oženil.

(Humoreska, priredil —)

Leta 1846. pride slavni zvezdoslovec Maedler, vseučilišni profesor v Derptu na Ruskem, na znanstvenem svojem potovanju po Evropi tudi na Češko, in tu izvé, da se v Pragi vidi neka posebna znamenitost za zvezdoslovce. Znamenitost ta je bil globus od debelega voska, predstavljajoč luno, ki ga je izdelala gospa Wittejeva, dvornega sovetnika soproga, imenitna zvezdoslovka in zlasti vešča poznateljica lune, tako natanko, da bi mu sličnega bilo težko dobiti.

Začuvši to novico odrine Maedler naravnost proti Pragi. Dospevši v mesto osnaži si v hotelu prašno obleko ter hití v hišo imenovane dame. Po običajnih pozdravih vnel se je med učeno dvojico takoj živahen razgovor o zvezdoslovji. Profesor zasučé govor brzo na luno, ta gospej posebno priljubljeni in poznati predmet, ne zmenivši se za stalnice, planete, komete, planetoide itd. — Veselja bi vzkipevalo srce že možaku, hvaljenemu od takega uče-

njaka, kakor je bil naš profesor, koliko bolj rahločutni ženski!

Željno je profesor čakal, kdaj gospa omeni svoj znameniti umotvor. Naposled mu srce veselja zaigra, ko gospa vstane, vzame skrivnostno ključ, začné odpirati skrivnostno omarico stranske sobe. In ko astronom zazré voščeno luno, bil je bolj presenečen, nego pri pogledu prave lune na nebu, tako da jo je kakor zamaknen več minut nepremično in nemo gledal. Njegova radost je bila nepopisna. Tako je profesor obiskal Wittejevo gospo prvokrat.

Ko zamišljen hišo ostavi, ni mu na mari dom in počitek, marveč srce ga sili, brzo poiskati sočutnega prijatelja, da mu odkrije nepopisna čutila. Prijatelj ta je bil R., profesor na tamošnji politehniški šoli. Ta se prestraši, ko njegov ruski prijatelj tako pozno in nepričakovano vstopi.

„O, dobrodošel, stari dečko, da si mi zdrav, torej nas tudi ti naposled obiščeš! Toda za Boga, Maedler, kaj ti je?“ vpraša R. čudeč se mu. „Silno se mi zdiš razburjen.“

„Razburjen, razburjen“, odgovori Maedler. „In kako ne bi bil? Pomisli, videl sem jo, ravnokar

sem jo videl na svoje oči, dotikal sem se je, v rokah sem jo držal.“

„Kaj pa, koga pa?“

„Luno, luno, dragi moj.“

„Luno?“ ponavlja R. z zategnenim glasom. „Kakšno luno? Povedi mi, predragi, šališ li se z mano, ali se ti meša?“

„Nikakor ne, prijatelj, počakaj, da izgovorim. Ne menim prave lune na nebu, temveč ono dragoceno, najlepšo luno v Pragi, da, najlepšo na celem svetu. Ali še zdaj ne veš? Jaz menim luno gospé Wittejeve.“

„A, tako! Torej ti meniš globus Wittejeve gospé. Ali je to res taka znamenitost, kakor govore o njej?“

„Umotvor, znaš brate, čudotvor, kakoršnega ni na svetu. Kaj ti misliš, kdo doboče globus po smrti gospé sovetnice?“

„No, če bo gospod sovetnik še živel, ostane globus pri hiši, dokler ga miši ne snedó, sicer pride z drugimi reči vred na dražbo in potem —.“

„In potem?“ zajeclja zvezdoslovec, kateremu začné vroče prihajati.

„No, in potem ga kupi kak starinar za par

selbina Srbin, kjer se povsem poučuje srbski. Na Pruskem in na Saskem se deca lužičanska ne nauče ni nemški, ni srbski, temveč nov jezik nemško-srbski in srbsko-nemški, v Teksasu pa umé in znajo dobro srbski, angleški, španjski, a — še nemški!

Drugi dodatek obsega pa doklade o nečloveškem in nevspešnem poučevanju čisto srbskih otrok samo v nemščini, dalje starejše podatke in povesti o Lužičanih, seznam vseh rojenih Srbov, koji so na Saskem, bodisi duhovniki, bodisi učitelji ali profesorji.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. avgusta.

Notranje dežele.

Proračuni za *utrđitev Dunaja* so bajé v vojnem ministerstvu že izdelani ter se bo kmalu imenovala komisija, ki bo pregledala v ta namen s strokovnega stališča dunajsko okolico. Skupni iznesek vseh proračunov iznaša 300 milijonov goldinarjev ter se bo zahteval v treh obrokih po 100 milijonov.

Tiszovo ministerstvo se bo v kratkem prestrojilo. Obravnave z Apponijem in drugimi veljaki do sedaj niso imele ugodnega vspeha. Tudi hrvatsko vprašanje dela Tiszi velike zadrege.

Turški veleposlanik na dunajskem dvoru, Saadallah paša, je dne 20. t. m. izročil ministerstvu zunanjih zadev turško okrožnico o masavski zadevi.

Vnanje države.

Srbski poslanik v Parizu, Piročanac, neki obravnava s kraljico zaradi sporazumljenja s kraljem. — Pri Radnjevi in Bozi Palanki so minolo soboto razorožili 16 bolgarskih izseljencev, ki so prišli iz Rumunije ter hoteli iti v Bolgarijo. Oblasnije so jih poslale nazaj v Rumunijo.

Karavelovo *bolgarsko* glasilo „Trnovska Konstitucija“ je prenehala izhajati, ker so postale vse njene blagajnice prazne. — Bolgarska vojna kaže vedno bolj, kakó slaba disciplina vlada v njej. Častniki polka v Silistri so pisali Popovu, naj se povrne v Bolgarijo ne oziraje se na vlado ter se postavi na čelo temu polku. — V Makedoniji in drenopoljskem vijaletu se zbirajo vstajniki; male trope, ki so se že sedaj pokazale v Bolgariji, brojijo najmanj 500 dobro oboroženih môž. Zasedle so jako ugodna strategiska stališča; iz tega se sklepa, da jih vodi na tajnem izkušena vojaška oseba.

Ruski vladni krogi jako pazljivo zasledujejo, kakó se igra nemška politika z Italijo. Čudijo se Crispisevi nezmožnosti, da se dá tako rabiti za tuje namene. Bismarck je skušal tudi Kálnokyja zapeljati k takim nepremišljenostim, a izpodletelo mu je. V Petrogradu so prepričani, da se bo moral Crispi v kratkem odpovedati. Italija ne more na nikogar računati razven na Nemčijo. Bismarckova „vabanque“-igra, koju je prvi pot izgubil vsled carjeve neomahljivosti, doživela bo tudi v Italiji velik — fiasco. — „Ruskij Kuryer“ objavlja dopis iz petrograjskih diplomatskih krogov, da predlaga ruska vlada nov kongres v Berlinu, na kojem bi se presodil berlinski traktat iz leta 1878. H kongresu naj bi se povabili na željo Rusije tudi zastopniki balkanskih slovanskih narodov, nikakor pa ne člani sedanje bolgarske in srbske vlade. Kot ruski kandidat za bolgarski prestol se imenuje sin švedskega kralja Oskarja.

Knez Bismarck namerava po trditvi „Börsen-Ztg.“ prestrojiti *nemške* državne urade gledé njihove odgovornosti nasproti parlamentu ter se je o tem že posvetoval z Benningsenom, ki bo po mnenju napominanega lista vodil to organizacijo. — Cesar Viljem bo potoval v Italijo čez Brenner. V Veroni ga bo pozdravil odposlanec italijanskega kralja.

novcev ter iz njega napravi nekaj voščenh sveč, ali ga morebiti dá svoji deci, da se z njim igra.“

„Kaj, kaj, da bi se iz njega sveče delale, da bi bil otrokom za igračo, ta globus, ta nebeški globus?!“ kriči astronom razdražen ter teptá z nogama ob tla.

„No, pa si pomozí, če si moreš“, ugovarja mu R.

„Če si moreš? Moramo ga rešiti, ta umotvor, ta unikum v zvezdoslovni znanosti. Daj, daj, pomozí, svetuj mi, jaz ga kupim od gospé, ako bi imel zanj dati tudi polovico svojega premoženja.“

„Zastonj, gospa te svoje dragocenosti ne proda, to je gotovo. Marsikdo poskusil je že to, toda zaman. Neki angleški veljak jej je ponujal tisoč, ali če se ne motim dve tisoči funtov, pa mu ga ni dala. Ni na prodaj, zavrnila ga je kratko.“

„Torej izgubljen; izgubljen torej je ta biser za našo vednost!“ zdihuje zvezdoslovec ter obupno tleskne z rokama.

„Stoj, prijatelj“, reče R., „do cela obupati vendar ni smeti. Jaz vem, kako bi se morebiti dal ta globus rešiti, in sicer tako, da bode prav tvoja lastnina.“

„Tribuna“ piše: Po zasebnih, a jako zanesljivih informacijah je glavni smoter *sestanku v Friedrichsrue* sporazumljenje o evropskem kongresu (?), ki naj bi vredil mirovnim potem bolgarsko vprašanje. Kakor hitro se bo to zgodilo, predlagalo se bo splošnje razoroženje (?). Ako Francija temu ne bo pritrđila, navstala bo skoraj gotovo iz mirovnega kongresa — vojska. — Knez Bismarck je tedaj poklical Crispija v Friedrichsrue, da bi z njim strašil Francoze. Družega pomena ne more imeti to poročilo „Tribuna“.

Izid *francoskih* volitev minolo nedeljo je provzročil, da so pričeli misliti radikalei na spravo z generalom. Listi sicer sedaj še nočejo ničesa vedeti o tem, a to zadevo sta že sprožila poslanca Naquet in Laur. Artura Ranea „Mot d'Ordre“ pravi, da Boulangerja podpirajo tudi mnogi republikanci. Boulanger bo sprejel izvolitev v departementu Nordu. Takoj, ko se bo šla zbornica, predlagal bo revizijo ter imel daljši govor. Ako bi bil predlog njegov zavržen, odložil bo z nova svoj mandat ter proizval nove volitve. — Predvčerajšnjim je bilo otvorenó zasedanje generalnih svetnikov. Predsednik Carnot je sprejel svetnike departementa Seine-et-Marne-a, ki so mu izročili adresu. Zahvalil se jim je za ta korak, koji smatra ugovorom zoper počenjanje, ki namerava razkosati deželo. Vlada bo strogo gledala na to, da se ne bodo prezirale državne naprave.

„Lavant Herald“, glasilo angleškega veleposlaníštva v *turški* prestolnici, je posvetil minóle dni neki članek cesarju Francu Josipu I., rekoč, da je Avstrija sedaj pravcata zaščitna država iztočnim deželam, to tembolj, ker je znano, da se noče obogatiti na njihove troške. — Turčija je odgovorila na perzijsko noto o utrjevanjih ob Šat-el-Arabu. Pravi, da se je sklenila arzumska pogodba vsled nekega ugovora Turčije zoper perzijska utrjevanja. Sedaj, ko je Turčija začela graditi ob Šat-el-Arabu, stori naj isto tudi Perzija, nikdo jej ne bode branil. Perzija ni s tem odgovorom zadovoljna ter bo v kratkem izdala novo noto.

Španjsko liberalno ministerstvo je izgubilo eno svojih najtrdnjih podpor. Montero Rios, predsednik najvišjega sodnega dvora v Španiji, se je odpovedal. Konservativni bivši minister Francisco Silvela je v svojem govoru dne 1. avgusta v Malagi ostro grajal španjsko pravosodje, trdeč, da se je vrnila nemoralnost mej sodno osebe od najnižjega sodnika do predsednika najvišjega sodišča. Zaradi tega je bajé odstopil Montero Rios.

Kardinal Lavigerie je dobil od holandskih katolikov 280.000 gld. za hojevanje proti kupčevanju s sužnji. Do sedaj se je oglasilo dvajset mladih ljudi za vojni oddelek, ki bo odšel v Afriko, da prepeči to trgovino.

iz *Sudana* se poroča: Abesinci so dervise pod Abu-Ango potokli med Metammehom in Gondarom. V Galabatu stoji velika abesinska vojna in kralj Janez je bajé prisegel, da hoče vzeti Chartum. Kalif je jako vznemirjen. Amarari in Handabi so oropali neko karavano, ki je bila namenjena z žitom in drugim blagom za Osmana Digma. Isto tako so tudi Jemaladi zaplenili neko pošiljatev Osmana Digma. Ti trije rodovi so torej sovražni Kalifu; Osman Digma je odposlal 800 vojakov, da kaznujejo te upornike, toda neverjetno je, da se jim bo to posrečilo.

Abesinski neguš išče prijateljstvo Rusije. Odposlal je deputacijo k carju, da si izprosi od njega učiteljev za armado. Te odposlanec je sprejel že Giers. Kralj Janez hoče izvedeti, kakó misli Rusija o Abesiniji, oziroma o razporu mej njo in Italijo, in to takó hitro kakor mogoče, ker so postale abesinsko-italijanske razmere jako resne. Razni listi pišejo, da je ponudil neguš Janez Rusiji v dar neki abesinski otok (?).

„Kaj, kako praviš, globus moja lastnina, in ti znaš, kako? Govori, povedi, hitro, takoj!“

„Oženiti se moraš.“

„Kaj, oženiti se? kje, s kom?“

„Wittejevo hčerko vzemi za ženo, in globus doboš za doto.“

„Je-li mogoče?“ odgovori radostno Maedler.

„Jaz jo vzamem, če je grda, kakor noč in stara kot Metuzalem.“

„Ni niti grda, niti stara. Res ni več v cvetoči mladosti, vendar še zmirom čedna gospodičina, lepih kostanjevih las, modrih oči in vrhu tega jo dičijo mnoge duševne vrline. Toda poslušaj me, delaj oprezno, kajti gospodičina Minka je jako rahločutna.“

„Minka jej je ime? Krasno ime, o moja Minka!“

„Sédi in poslušaj ter stori, kar ti velim, pojutrišnjem si lahko že zaročen z Minko, v kakih štirih tednih poročen in — globus je tvoj.“

„V štirih tednih! to je pač predolgo čakati; toliko časa ne vstrpim, v enem tednu mora biti moj — hotel sem reči moja.“

„Pazi, pazi, brate, da se ne izdaš, da ti je ljubši materin globus, kakor njena hči. Previden bodi!“

Izvirni dopisi.

Gradec, 20. avgusta. (Stajerskim in koroškim Slovincem v pouk.) Tu pri nas v Gradci živi gospod, vzoren Slovenec, ki se že štirideset let boruje za pravice našega naroda in prav iz tega namena bika vselej tudi pri rogeh zgrabi. Nedavno želel je vložiti na korist svojim na Slovenskem živečim netjakom po nekaj goldinarjev na poštno-hranilnične knjižice, za kar je na e. kr. tukajšnji pošti zahteval knjižice s slovensko-nemškim tekstom. Ni jih bilo in so mu uradniki svetovali, naj pošlje denar ali v Celje ali kam drugam na pošto, če hoče slovensko knjižico. Naš prijatelj pa pravi: Ne boš Jaka! Mi Slovenci tu davek plačujemo in tu naše novce povzivamo, zato se nam slovenske knjižice tudi tu spodobijo! Gospod gre, spiše slovensko pritožbo, pošlje jo naravnost na Danaj e. kr. poštno-hranilničnemu uradu, kateremu je vso dogodbo in dobre svete tukajšnjih e. kr. poštnih uradnikov popisal. Pritožba ga niti krajcerja ni veljala in vže četrty dan došel mu je z Dunaja v izborni slovenščini odgovor, v kojem se je gospodu sporočalo, da ste do sedaj v Gradci le dve pošti imeli poštno-hranilnične knjižice s slovensko-nemškim tekstom, a da jih dobé odslej na dalje vsi tukajšnji poštni uradi. Tako je! Če bodedo vsi, kar nas je, vsak ob svoji priliki zahtevali, kar se nam spodobi, bo kmalu bolje. Vsak naj zahteva zlasti po štajerskih in koroških poštah slovensko-nemških tiskovin, pa bo kmalu jel veter od druge strani vleči. In tudi osornosti se ni treba ustrašiti. Zoper isto je na Dunaji prav dobro zdravilo, v trgovinskem ministerstvu je imajo shranjeno; naj le vsakdo tjekaj objavi, kar se mu je zgodilo, zahtevajočemu slovenske tiskovine, če bi jih ne dobil ali menda mesto njih osorne in netotesane razžaljive besede. Zadosti dolgo smo molčali, zadosti dolgo trdno spali.

Od sv. Gregorija 20. avgusta. Večkrat sem bral v „Slovinci“, kako slovesno praznujejo po mnogih krajih 40letno vladanje našega presvetlega cesarja. In lepo je to! Zakaj bi se z veseljem ne spominjali našega ljubega vladarja! Saj je naš cesar katoliški vladar in v resnici skrben Oče svojim podložnikom. Za tacega glavarja velja moliti, da bi ga Bog ohranil mnoga leta. Zato smo imeli pri nas dne 18. avgusta sv. mašo z zahvalno pesmijo za cesarja, h kateri smo se prav v mnogobrojnem številu zbrali iz cele fare in smo goreče molili za premilega vladarja. Predvečer so goreli kresovi v naši fari. Dne 13. avgusta pri sklepu šolskega leta so bili otroci obdarovani s knjižico „Naš cesar“. Spomladi so zasadili šolski otroci nekoliko dreves na prostoru okoli šole, da so se tako tudi otroci spominjali cesarjeve štiridesetletnice. In od teh dreves dve prav lepo cveteti zdaj. To je kaj posebnega in izvanrednega. Bog daj tudi našem premilemu vladarju izvanredno dolgo življenje in blagoslov.

iz Celja, 21. avgusta. Akoravno je naš prevzvišeni knez in vladika Jakob Maksimiljan že 2. avgusta v Mariboru praznoval z velikim sijajem in bliščem svojo zlato sv. mašo, vendar je tudi v oni cerkvi ponoviti hotel spomin veselega dne nove maše, v kateri je pred 50 leti stopil prvič k altarju Najvikšega, v prijazni cerkvi sv. Jožefa pri Celji, koje čuvaji so čč. očetje iz družbe sv. Vincencija Pavlanskega.

Ze za rano, predno je jutranja zarija prekrasno savinjsko dolino razsvetljevati začela, naznanjal ti je pok možnarjev in veselo zvonjenje zvonov, da je napočil slavni dan, ob katerem hoče naš višji pastir v sredi svojega pobožnega slovenskega ljudstva Bogu še enkrat zahvaliti se za obile darove in milosti, katere je prevzvišeni knez in vladika vspejel.

Ob 7. uri zjutraj je dolga vrsta duhovnikov, pred koje so belo oblečene deklice stopale, spremljevala svojega ljubljenege vladiko v cerkev sv. Jožefa.

Slavnost pričela se je s cerkvenim govorom, koji je govoril dekan slovenjebistriški, prečast. gosp. Hajšek. Govornik je z navdušenimi besedami slikal življenje vladikovo ter povdarjal zasluge njegove za cerkev, državo in narod slovenski, omenjal nenavadno darežljivost prevzvišenege zlatomašnika, s koje je tisoče trosil v prospeh cerkvenih potreb in narodne šole, osobito v Celji, za katero je več kakor 20.000 gld. žrtvoval itd. Govor je napravil globok vtis na duhovnike in ljudstvo.

Po pontifikalni sv. maši je zlatomašnik s krepkim glasom „Te Deum“ zapel in zbrano ljudstvo se mu je pridružilo in iz več tisoč gri zahvalno pesem zaorilo.

Omeniti hočem le še, da pri slavnostnem obedu v samostanu gostoljubnih oo. lazaristov je med raznimi napitnicami veliko navdušenje povzročila osobito ona, koja je v lepi slovenščini govoril dekan celjske dekanije in župnik žavški, č. g. Josip Jeraj. Izrazil je kaj lepo čutila slovenske duhovščine in ljudstva povodom zlate sv. maše našega premilega vladike; prevzvišeni zlatomašnik je seveda slovenski zahvalil se na lepi napitnici in povdarjal ljubezen svojo do svojega slovenskega ljudstva, besede, kojim so vsi navzoči z gromovitim „živio“ pritrjevali.

Mi pa le željo gojimo, da bi nam mili Bog prevzvišenega kneza in vladiko še mnogaja leta ohranil tako čilega na duhu in telesi, kakor ga sedaj veselje imamo videti, v blagor sv. cerkve in premilemu narodu slovenskemu.

Iz Idrije, 19. avgusta. (Praznik v Idriji.) [Konec.] Zaslišali smo dné 18. avgusta prvi strel ob 1/2. uri zjutraj in koj na to c. kr. rudniško godbo, katera je svirala po mestu, med tem, ko se je vedno močnejše streljanje razlegalo, tako da je do 9. ure počil 101. strel.

Točno ob 9. uri zberó se idrijski veterani pod vodstvom svojega ljubljene in spoštovanega predsednika g. Frana Kosa ter odkorakajo z godbo v grad Gewerkeneck, kjer so bili zbrani rudarji in kovači v novi uniformi. Ob 10. uri se vzdignejo zastave in godba zavrta cesarsko himno. Potem godba zavrta koračnico, na kar se uvrsté najprej kovači s svojo zastavo, potem veterani, godba, za njimi rudarji in člani idrijske čitalnice s svojo zastavo, nato pa mestni župan s svetovalci, c. kr. rudniški predstojnik s spremstvom, c. kr. sodnik, davkarski in gozdarski uradniki, za njimi na stotine družega občinstva ter odidejo v cerkev.

Točno ob 10. uri dopoludné prične se sveta maša, katero je daroval naš prečastiti gospod dekan Jožef Kogej z asistencijo. Šolska mladina bila je s svojimi učitelji in učiteljicami zbrana v cerkvi. Po končanej maši se je pela cesarska himna.

Po slovesnej sv. maši bilo je defilovanje pred šolskim poslopjem. Tukaj pa je Jupiter pluvius v teku razpodil zbrano občinstvo.

Točno ob 1. uri popoldné bil je banket v zelo lepo okrašeni dvorani pri „Črnem orlu“, pri katerem je svirala c. kr. rudarska godba. Banketa se je vdeležilo 120 oseb. Postrežba je bila jako dobra in gospej Tujčevi gre hvala za tako lepo vrejeno kosilo. Gosp. župan Štefan Lapajne napije v imenu mesta in prebivalcev v dokaz lojalnosti in zvestobe prvo napitnico našem presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. Godba zavrta cesarsko himno in gostje pojó stojé cesarsko pesem.

Gospod dr. Stergar, kot namestnik g. okr. glavarja dr. Rusa, prebere brzojavko, ki je došla od glavarja dr. Rusa, in ta slóve: „Iz daljave kličem Vam: Naj bi Avstrije sinovi, ki so se zbrali k proslavljanju 40letnice Nj. veličanstva v Idriji, bodisi da jim je tekla zibelka na severu ali na jugu ljubljene naše domovine, v edinosti delovali na čast staroslavne države, naj bi bili na vse čase bratov složno ljudstvo v nikaki sili ne ločeh se in v nikaki nevarnosti. V to svrhu veljá moj trikratni: Na zdar!“

Došla je tudi naslednja brzojavka od gospoda Stegnarja iz Ljubljane: „Navdušenim današnjim „živio“-klicem slavne Idrije na Njega veličanstvo pridružujem se i jaz najvdaneje. Slava slaviteljem!“

G. France Kos, predsednik veteranskega kora, napije v imenu veteranskega društva pokrovitelju društva presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. in kumici društvene zastave presvetli cesarici Elizabeti. Živio- in slava-klici odmevali so neprestano, na kar godba zavrta cesarsko himno.

Gosp. Valentin Treven napije ministru Falkenhaynu, ker je blagi gospod v kratkem rudarskemu stanu mnogo pomogel k boljšemu življenju.

Gosp. vodja Inglič napije v imenu slavnostnega odbora za podporo in pomoč, katero je v obilni meri dal, da se je mogla slavnost tako lepo izvršiti, velespoštovanemu in zaslužnemu, pravičnemu gospodu Ivanu Novaku, c. kr. rudniškemu predstojniku. Gostje navdušeni vstanejo, in odmevali so „živio“- in „slava“-klici, da ni bilo ne konca ne kraja.

Gosp. c. kr. rud. nadsvětnik I. Novak napije v slovenskem jeziku mestu Idriji.

Gospod Štefan Lapajne, župan idrijski, prečastitemu gosp. dekanu J. Kogej in častitej duhovščini.

Gosp. dr. Kaisersberger vsem tujim gostom in vsem damam za požrtvovalni trud.

Med banketom so čitalniški in bralnega društva pevci kratkočasili goste z lepim petjem.

Čeravno se nam je veselica na „Zemlji“ zaradi dopoludanskega dežja nekoliko podrla, vendar se je zbralo veliko občinstva na „Zemlji“. Nekateri so rajali, drugi kegljali, tretji streljali, otroci igrali, tako, da se je vendar kazalo veselo življenje. Potem se prikaže spoštovani gospod vodja Jakob Inglič na nalašč zato prirejenem odru ter slika v daljšem lepem govoru mladost našega cesarja in zgodovino teh 58 let ter po uro trajajočem govoru zakliče „slava“ presvetlemu cesarju Francu Jožefu I., presvetli cesarici Elizabeti, cesarjeviču Rudolfu, cesarici Štefaniji in vsej habsburškej hiši. Godba zavrta cesarsko himno in otroci pojó s krepkimi glasovi.

Ob 8. uri prižge se umetalni ogenj. Tukaj je bilo na stotine ljudi, ki so občudovali lepo delo gosp. Adolfa Harmela. Za ta lepa umetna dela kličemo že osivilemu starčku: Še mnoga leta!

Po zadnjem strelu razšlo se je ljudstvo na pripravljene prostore ter v pozno noč se radovalo na „Zemlji“.

Dan 17. in 18. avgusta 1888. ostane z zlatimi črkami zapisan v zgodovini idrijskega mesta.

Čast. gospodoma: rudniškemu predstojniku J. Novaku in Štefanu Lapajnetu pa kličemo v zahvalo za njihov obili trud, da se je slavnost v vsestransko zadovoljnost izvršila: Slava!

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) podaril je krajnemu šolskemu svetu v Pliberku za novo šolsko poslopje 300 gl.

(Nj. ces. in kr. visokosti cesarjevič in cesaricinja) naročila sta brzojavno g. deželnemu predsedniku, naj povodom visokega rojstnega, oziroma imendne izrazi kranjskemu deželnemu odboru, trgovski in obrtniški zbornici in mestnemu zastopu ljubljanskemu zahvalo za izražene čestitke.

(Deželni zbori) otvorjeni bodo s cesarskim patentom dné 10. septembra, izvzemši dalmatinski, ki je že končal lefošnje svoje zasedanje, in štajerski, ki se snide že dné 27. avgusta.

(Prem. g. knezoškof graški, dr. J. Zwerger,) mudil se je kratek čas kot gost pri prem. g. knezoškofu ljubljanskem, ter je danes ž njim vred obiskal romarsko cerkev na Šmarijini gori.

(Veliko deželno sadjarsko razstavo v zvezi z razstavo šolskih vrtov in poskuševanjem vin) priredi c. kr. kmetijska družba kranjska v proslavo vladarske štiridesetletnice Nj. veličanstva presvetlega cesarja, od dne 17. do 21. oktobra t. l. v Ljubljani. Podrobnosti te razstave objavimo v kratkem, za danes pa omenjamo le toliko, da kmetijska družba namerava prirediti to razstavo v večji meri in na način, ki je primeren slavnostnemu namenu razstave. Razstava zavzemala bode vse predmete sadjarstva: sveže in suho sadje, sadne izdelke, pridelke drevesnic, sadjarsko orodje ter stroje i. t. d. V poskuševanje vin povabljeni bodo poslali vinske pokušnje svoje vsi kranjski vinorejci. Kdor hoče kaj razstaviti, zglesi naj se najpozneje do 20. septembra t. l. pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Mi storimo le svojo časnikarsko dolžnost, ako že danes pozivljemo vse kranjske sadjarje in vinorejce, da se precej začnó pripravljati za to razstavo, s katero hoče slaviti ves kranjski kmetijski stan svojega vladarja.

(Visoke c. kr. trgovinsko ministerstvo) naznanilo je trgovinski in obrtniški zbornici kranjski, da je c. kr. generalni konzul v Bombaju povodom nekaterih dogodkov na tamošnjem trgu in da zadosti mnogostranskim vprašanjem, dal naslednje občne nasvete našim tvrdkam, katere se bavijo z izvozno trgovino v Indiji: Nobena poštena hiša v Indiji ne zahteva kredita. Trguje se z Angleško, Francijo in Nemčijo tako, da tvorničar ali izvoztelj pošlje tovarni list o ukrcanem blagu s trato vred, glasečo se na ime naročnika, bančnemu zavodu onega trga, kjer ima naročnik svoje bivališče. Banka se izkaže ž njo in izdaje vabilna dokazila le proti izplačevanju trate. Za to posredovanje odračuna si ona 1/4% in je za Indijo priporočati tukajšnja podružnica Comptoir d'Escompte de Paris. Ako se trata ne honoruje, to ostane blago na rabo odpošiljateljevo in se smé potem prodati po dražbi ali pa kako drugače ž njo ukreniti. Ker se držijo tega načina, ali se blago naročuje po

trgovcu ali pa po agentu, to more ukrcatelj v najneugodnejšem slučaju nekaj odstotkov, nikoli pa ne celega zneska izgubiti, vrhu tega pa še dobí svoj denar v najkrajši dóbi, t. j. kar z najneznatnejšo obrestno izgubo. C. kr. generalni konzulat odklonil je ob jednom vsako odgovornost, ako naše tvrdke s tamkajšnjimi, njim priporočenimi hišami ali agenti sklenejo trgovino na kak drug način.

(Naznanila izvršilnih prodaj v uradnih listih.) Nekatera okrajna sodišča na Štajerskem so na zahtevanje strank izdajala slovenska naznanila, uradni list objavljaj jih je v nemškem prevodu. Vsled tega se je hranilno in posojilno društvo na Ptuj večkrat pritožilo pri pravosodnem ministerstvu. Na pritožbe dolgo ni bilo odgovora. Konečno je iz Gradca došlo poročilo, da je pravosodni minister z ukazom z dne 11. julija 1888 ugodno rešil pritožbo. Po tem ukazu mora c. kr. nadsodišče v Gradci naznaniti vsem podrejenim sodiščem v slovenskih pokrajinah, da se morajo uradne objave tiskati v „Grazer Ztg.“, „Klagenfurter Ztg.“ in „Laibacher Ztg.“ v tistem jeziku, v katerem je vpisana vloga, oziroma v katerem jo je sodišče rešilo. — Vigilantibus jura!

(Iz Trsta) se nam poroča: Vsi slovenski listi vedno povdarjajo, da „La citta fedelissima“ ne zasluži tega imena, ker zastopniki njeni tirajo večinoma le italijansko politiko. Vdeležujejo se tržaški zastopniki vsake večje slavnosti „onkraj luže“, vence polagajo na gomile in spomenike italijanskih neodrešencev, a kedar je treba pokazati avstrijsko mišljenje, tedaj demonstrativno molčé. Tržaški italijanski listi prinašajo dolga poročila o dogodkih v Italiji, o ministerskih govorih, o italijanski vladarski družini, o avstrijskih dogodkih pa navadno molčé, celó avstrijskega imena se ogibljejo. Ti neodrešenci pokazali so svojo avstrijsko zavest dne 18. t. m. s tem, da k slovesni sv. maši pri sv. Justu ni bilo nobenega mestnega zastopnika. Ali je to le slučaj? Čudno je pač, da se izgovarjajo vedno le s slučajem, kedar se v Trstu vrši kaka avstrijska slovesnost. Quousque tandem! Ne vzgajajte si strupenih modrasov na prsih svojih!

(Zemljevid Drnovega.) Znani iskalec starin g. Jernej Pečnik in meščanski učitelj na Krškem, g. Bezlaj, izdala sta skupno zemljevid Drnovega, oziroma nekdanjega rimskega mesta Noviodunuma. Osreduja komisija za umetnost in zgodovinske spomenike na Dunaji je odobrila zemljevid ter gosp. Pečniku in g. Bezlaju nakazala primerne nagrade.

(Avancement povodom cesarjevega rojstnega dne.) Imenovani so bili le nižji častniki, in sicer majorji le v pešpolkih, lovskih bataljonih in pri topništvu. V domačih polkih in lovskih bataljonih imenovani so nadporočniki: Josip Rűpschl, Jakob Razlag in Oskar baron Sieber 17., in Aleksander Széczey 97. pešpolka; Hugon Boross 19. in Ivan Helversen 7. lovskega bataljona. Poročniki so imenovani kadetje: Anton Freitag in Alojzij Hajek 7. in Hranislav Knežević 19. lovskega bataljona. Na dunajski vojaški akademiji imenovan je poročnikom Arnold Zednik pri 17. pešpolku.

Raznoterosti.

— Neprijetna dogodka. V Inomostu je brivec, ki nima brivnice, marveč „salon“. V ta „salon“ stopil je minole dni neki hribolazec, ki je bil tudi popolnoma kot tak opravljen. Vsedel se je brez vseh „ceremonij“ na stol, ker se je hotel zopet nekoliko pomladiti. Toda brivec ga je odurno opozoril, da se tukaj ne brijejo „kmetje“, (tukaj je „salon“. Kmet je takoj vstal ter rekel ostremu posestniku „salona“ mirno smehljaje se: „No, pa vsaj povejte mojemu pribočniku, ki bo prišel za menoj, da sem tam na drugi strani ceste pri Vašem tekmeču.“ V tem trenutku je kmet s prijaznim pozdravom tudi že izginil skozi vrata. Bil je to nadvojvoda — J.

— Stolnica sevilska, ki se je nedavno podrla, je ena najslavitejših stavb. Neka španjska prislovica pravi: Kdor ni videl Sevilje, ta ni videl čudeža. (Chi non ha veduto Siviglia, non ha veduto meraviglia.) Cerkev je bila postavljena leta 1401 na mestu, kjer je poprej stala neka mošeja, ter dogotovljena leta 1510. Veličastna je v svoji arhitekturi in jako bogato okrašena s plastičnimi umotvori. Blizu nje se dviguje slavniti stolp Girarda, ki je bil do leta 1000 zvezdarna starih Mavrov. V šestnajstem stoletju so ga povišali do današnje višočine 364 čevljev. Girarda, ki je najvišja španjska stavba, ima nič manj kot 25 lepo harmonično vbranih zvonov.

— Slike v Ameriko. Amerika je zdaj najboljši kupec na trgu slik. Ponuja pa tudi čisto cene, kojih ne morejo preplačati ni evropski zasebniki, ni javne zbirke. Kakor se te dni javlja iz Pariza, kupil je premožni Amerikanez Vanamacker za 500.000

frankovsliko „Kristus na Golgati“ od M. Munkácsyja. Vanamacker ima od tega mojstra tudi sliko „Kristus pred Pilatom“

— Najden zaklad. Kakor se poročja iz Petrograda, našel je neki kmet v imenom Levočko v kleti graščinske razvaline v vasi Starogorodko (gubernija Černigov) zakopan zaklad 17 milijonov (?) starih zlatih rubljev iz časov velikega kneza Vladimirja; kmet dobi tretjino tega zaklada.

— Koliko ima Italija prebivalcev? Po najnovjših poizvedbah brojila je Italija koncem minolega leta 30,260.065 duš. Leta 1871 je izkazalo ljudsko število 26,801.154 prebivalcev; število pomnožilo se je tedaj v zadnjih šestnajstih letih za 3 1/3 milijona.

— V Ismailiji bo družba sueškega prekopa ustanovila bolnišnico; višina, na koji bo stalo to poslopje, dobila bo ime sv. Vincencija. Bolnišnica se bo izročila usmiljenim sestram.

— Nova velika trgovina s — polži. V švicarskem kantonu Solothurnu, v vasi Kleinlützelu, pričel je neki podjetni kmet to do sedaj unavavno trgovino. Velik del svojega posestva je zagradil, v njem pa ima več ko 18.000 polžev. Po zimi, ko se bodo zarili v zemljo ter pokrili svojo lupino s pokrovcem, izkopal jih bo njihov gospodar ter prodal v Pariz. Pravijo, da bo imel pri tem lep zaslužek. Vse se dá izkoristiti na tem svetu, vedeti je le treba, pri katerem koncu je treba poprijeti.

— Velika predrznost. Američanski zrakovoz Baldwin je minole dni v Londonu vpričo neizmerne množice splaval iz palače „Aleksandra“ z balonom v sinji zrak. Dospel je v višino 1500 do 1800 čevljev, skočil je iz balona. Ko je padel že nekaj sto čevljev, razpel je še le padavnic (velik dežnik) ter je tako dospel na zemljo v 1 minuti 38 sekundah popolnoma nepoškodovan.

— Novo zvezdo-repatico so zagledali v Kapstadt dne 3. avgusta. Spoznali so jo takoj kot Enckejevo repatico, ki se navadno prikaže vsakega 3 1/2 leta. Ta zvezda je zaradi tega znamenita, ker je njen prvi izvrstni spoznavatelj Encke (po njem se tudi imenuje) dognal, da se vedno bolj krajša doba njenega teka. Iz tega so prišli učenjaki do sklepa, da je napolnjen svetovni prostor z jako tenko snovjo, tako zvanim svetovnim etrom, ki ovira gibanje nebesnih teles. Enckejevo repatico so zadnjikrat opazovali v Florenciji na Italijanskem od dne 13. decembra 1884 do dne 25. februarja 1885.

Telegrami.

Budimpešta, 22. avgusta. Ogerski minister za nauk in bogočastje, Avgust Trefort, umrl je ob 3/4 2. uro popoldne.

Berolin, 23. avgusta. Kakor piše „Nationalzeitung“, daroval je car Herbertu Bismarku svojo podobo.

Sofija, 23. avgusta. Princ je podelil srbskemu agentu Daniću Aleksandrov red.

Petrograd, 23. avgusta. Poročilo, da je sprejel Giers abesinsko odposlaništvo, ki je ponudilo Rusiji neki otok, je izmišljeno.

Za Raič-Levstikov spomenik

so nadalje darovali:
Gosp. J. Jaklič, župnik v Dolenji vasi . . . 2 gl. — kr.
V novem mestu: gg. dr. Slano K. 5 gl., Krajec J. 5 gl., Mohar M. 5 gl., dr. Gestrin Karol 2 gl., dr. Poznik A. 2 gl., Perušek R., Poljanec J., Skale O., Valka T., neimenovan po 1 gl., Bruner M., Fajdiga J., Kalčič A., Kavčič J., Kessler V., Kline J., Pavser A., Perko F., Rohrman V., Seidl F., Soklič E., Škerl J., Šumer, dr. Treo D., Verbič L., Virant A., Žužek J., Verhove J. po 50 kr. skupaj . . . 32 „ — „
Vsega skupaj je nabranega 694-34 gl.

Odbor „Pisateljskega društva“.

Tuji.

21. avgusta.

Pri Matiču: Stagar, trgovec, z Dunaja. — E. Ormosij, nadzornik, z Dunaja. — Ertl, državni uradnik, iz Budimpešte. — H. Reichhold, trgovec, z Dunaja. — E. Weiler, trgovec, z Dunaja. — bar. pl. Trott-Schlieman, Heilbron, Bäck, z Dunaja. — Leistler, uradnik, z Dunaja. — Labman, trgovec, iz Trsta. — Szalvender, trgovec, z Dunaja. — Spielman, trgovec, z Dunaja.

Pri Stonu: Franc Gall, nadzornik, iz Olomuca. — Ondriček, e. kr. glasbeni umetnik, z Dunaja. — Schwarz, z družino, iz Zagreba. — Basch, trgovec, z Dunaja. — Stampfl, trgovec, iz Prage. — Romanis iz Spljeta. — Walpur z Dunaja. — Fischer z Dunaja. — Mayer, trgovec z lesom, iz Vrbanja. — Neuman, zastopnik, iz Trsta. — Bačič, trgovec, iz Reke. — Bettinger iz Arada. — Schmalz, ministerski tajnik, z Dunaja. — Gaberšek, duhovnik, od sv. Andreja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		srakomera v mm	topijomera po Celziju			
7. u. jut.	734-7	17-6	sl. szap.	jasno	30-20	
22. 2. u. pop.	732-6	22-4	sr. jzav.	oblačno		
9. u. zveč.	733-3	14-0	sl. svzb.	dež		

Srednja temperatura 18-0°C, za 0-4° pod normalom.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

23. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 65 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	82 „ 60 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta . . .	111 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 50 „
Akcije avstr.-ogerske banke	869 „ — „
Kreditne akcije	309 „ 75 „
London	123 „ 70 „
Francoski napoleond.	9 „ 80 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 87 1/2 „
Nemške marke	60 „ 37 1/2 „

ZABAVI IN POUKU.

**DOM
in
SVET**

ZABAVI IN POUKU.

Izhaja po jedenkrat na mesec.

Za celo leto 1-60
Za pol leta — 30

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

To doseže le **I. Bendiksa** iz St. Valentina odlikovana, patentovana in nepremočljiva

hranilna mast za usnje

edina svoje vrste, pohvaljena od petih sedaj aktivnih generalov e. kr. vojne; ta hranilna mast naj se nikar ne zamena z drugimi enakimi pa nič vrednimi sredstvi.

Za likanje usnja vzame naj se e. kr. patentovana

hranilna tinktura za usnje

(likalno olje za usnje) in ne apretura ali momentni lik, ki razjedata usnje; tinktura je iznajdba, koja varuje patent.

Dobiva se v Ljubljani pri gg. A. Krisperju in Schusnig & Weberju, kakor tudi v vseh večjih krajih monarhije.

Svarilo pred ponarejanji: Na vsaki steklenici in ploščevinasti pušici razvidno mora biti ime izumnika **I. Bendiksa**. (6)

Gospodu **G. PICCOLI-JU**, lekarju „pri Angelu“ v Ljubljani.

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej „Piccolijevej Esenci“, za koja smo vam do smrti hvaležni. (6)

Josip Tomazič, e. kr. orožniški vodnik v Pulji.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kisleci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevlekle kislíne v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravljá kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne ogljene kislíne in oglekisklega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislím vinom ali s sadním sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koja imenujemo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejajo iz železnate in kislé vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja učí, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kislí litij kot zdravilo.

Liter radenske kislé vode ima v sebi 0-66 gr. dvakratno ogljeno-kisléga litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolíke vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrstanecev od protinastih bolnikov v enako močno tekočino kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem prostu vse nesnago. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavníške prevlake so postajale vedno manjše ter končno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enakih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko kopališče radenske státnice na Štajerskem. (37) V zalogi imata kislá vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapetirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopli in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorci blaga resnim kupcem franko na razpologo. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višeje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeciáliteto: altarne preproge.

☛ Cenike s podobami zastonj in franko na zahtevanje.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Francíškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiu stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnate barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporočá svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe

po mogoče nizkej cení.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.

Cenilnik s podobami zastonj in franko.

Katoliška Tiskarna

priporočá raznovrstne

vizitnice

po nizki cení.